

POLITECHNIKA POZNAŃSKA

Wydział Architektury

ul. Nieszawska 13A, 61-021 Poznań, tel. +48 61 665 3301, fax +48 61 665 3300

e-mail: office_darf@put.poznan.pl, www.architektura.put.poznan.pl

KARTA OPISU MODUŁU ZAJĘĆ

Nazwa modułu/przedmiotu		Kod	
HISTORIA ARCHITEKTURY 3		A_K_1.3_001	
Kierunek studiów	Profil kształcenia (ogólnoakademicki, praktyczny)	Rok / Semestr	
ARCHITEKTURA	ogólnoakademicki	II/3	
Specjalność	Przedmiot oferowany w języku:	Kurs (obligatoryjny/obieralny)	
-	polskim/angielskim	obligatoryjny	
Godziny		Liczba punktów	
Wykłady: 30 Ćwiczenia: - Laboratoria: 15 Projekty / seminaria:-		3	
Stopień studiów:	Forma studiów (stacjonarna/niestacjonarna)	Obszar(y) kształcenia	Podział ECTS (liczba i %)
I	STACJONARNE	NAUKI TECHNICZNE	3 (100%)
Status przedmiotu w programie studiów (podstawowy, kierunkowy, inny)		(ogólnouczelniany, z innego kierunku)	
kierunkowy		ogólnouczelniany	
Odpowiedzialny za przedmiot: dr inż. arch. Grażyna Kodym-Kozaczko e-mail: grazyna.kodym-kozaczko@put.poznan.pl Wydział Architektury ul. Nieszawska 13A, 61-021 Poznań tel: 61 665-33-17		Wykładowca: dr inż. arch. Grażyna Kodym-Kozaczko e-mail: grazyna.kodym-kozaczko@put.poznan.pl	
Wymagania wstępne w zakresie wiedzy, umiejętności, kompetencji społecznych:			
1	Wiedza:	<ul style="list-style-type: none"> podstawowa wiedza z zakresu historii powszechnej podstawowa wiedza niezbędną do rozumienia społecznych, ekonomicznych, prawnych i pozatechnicznych uwarunkowań procesów historycznych student ma wiedzę z zakresu sztuki, historii, geografii, matematyki, fizyki przydatną do zrozumienia prostych zależności zachodzących w budowlach na przestrzeni wieków w różnych warunkach klimatycznych student zna podstawowe metody, techniki (w tym rysunek architektoniczny), konieczny w prowadzeniu wykładów i przygotowania prac semestralnych	
2	Umiejętności:	<ul style="list-style-type: none"> wykorzystywanie dostępnych źródeł informacji, w tym źródeł elektronicznych student wykazuje umiejętność poprawnego wnioskowania na podstawie danych pochodzących z różnych źródeł	
3	Kompetencje społeczne	<ul style="list-style-type: none"> zrozumienie konieczności poszerzania swoich kompetencji, gotowość do podjęcia współpracy w ramach zespołu	
Cel przedmiotu:			
<ol style="list-style-type: none"> uświadamia studentom ciągłość rozwoju tradycji architektonicznej w płaszczyźnie techniki, użyteczności i sztuki w okresie XVII i XVIII wieku (baroku, klasycyzmu oraz innych nurtów w architekturze i sztuce) określa związki między możliwościami technicznymi i poziomem zaspokojenia potrzeb materialnych i duchowych, przedmiot zwraca uwagę na genezę lokalnej specyfiki architektury tego samego okresu w różnych krajach i regionach w okresie XVII i XVIII wieku (baroku, klasycyzmu oraz innych nurtów w architekturze i sztuce), zapoznaje z najważniejszymi, w omawianych okresach, dziełami i twórcami architektury w okresie XVII i XVIII			

<p>wieku (baroku, klasycyzmu oraz innych nurtów w architekturze i sztuce)</p> <p>5. uczy o niezmiennych prawidłach twórczego myślenia i dochodzenia do nowych rozwiązań funkcjonalnych, technicznych i formalnych</p> <p>6. umożliwia poznanie podstawowych zagadnień związanych kompozycją urbanistyczną i architektoniczną,</p> <p>7. uświadamia różnice w skali ludzkiej i monumentalnej,</p> <p>8. realizuje pracę w niewielkiej grupie rozwijając umiejętności interpersonalne i odnajdywanie się w różnych rolach,</p> <p>9. stanowi pole dla ćwiczenia umiejętności rysunkowej prezentacji architektury,</p> <p>10. umożliwia ocenę porównawczą metod prezentacji graficznej pracy własnej i kolegów.</p>			
Efekty kształcenia			
Wiedza:			
Efekty kierunkowe	student, który zaliczył przedmiot,		
		Odniesienie do obszarowych efektów kształcenia	
W01	AU1_W01	ma uporządkowaną, podbudowaną teoretycznie wiedzę obejmującą kluczowe zagadnienia oraz szczegółową związaną z wybranymi zagadnieniami z zakresu historii architektury, w zakresie: architektura XVII i XVIII wieku	P6S_WG
W02	AU1_W03	ma podstawową wiedzę do rozumienia społecznych, historycznych, przyrodniczych, ekonomicznych, organizacyjnych prawnych i innych pozatechnicznych uwarunkowań działalności inżynierskiej oraz ma podstawową wiedzę dotyczącą zarządzania jakością	P6S_WG
Umiejętności:			
U01	AU1_U01	potrafi pozyskiwać informacje z literatury, baz danych oraz innych właściwie dobranych źródeł; potrafi integrować uzyskane informacje, dokonywać ich interpretacji, a także wyciągać wnioski oraz formułować i uzasadniać opinie	P6S_UW
U02	AU1_U05	student ma umiejętności samokształcenia się	P6S_UW
Kompetencje społeczne:			
K01	A1_K03	rozumie potrzebę i zna możliwości ciągłego doksztalcania się (studia pierwszego i drugiego stopnia, studia podyplomowe) – podnoszenie kompetencji zawodowych, osobistych i społecznych	-
K02	A1_K05	ma świadomość ważności i rozumie pozatechniczne aspekty i skutki działalności projektowej, w tym jej wpływu na środowisko kulturowe i związanej z tym odpowiedzialności za podejmowane decyzje	-
Metody kształcenia			
<p>1. Wykład kursowy z prezentacją multimedialną.</p> <p>2. Metoda ćwiczeniowa oparta na wykorzystaniu różnych źródeł wiedzy oraz konwersatorium; graficzna interpretacja omawianej problematyki (szkicownik), analiza i opis obiektów <i>in situ</i>.</p> <p>3. eLearning Moodle (system wspomaganie procesu dydaktycznego i nauczania na odległość).</p>			
Sposoby sprawdzenia efektów kształcenia			
<p>1. Wykłady z przedmiotu Historia architektury 3 kończą się egzaminem. Przewidziany jest termin zerowy egzaminu oraz dwa egzaminy sesyjne, przy czym drugi jest terminem poprawkowym.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Egzamin z przedmiotu Historia architektury 3 jest pisemny i rysunkowy. • Warunkiem dopuszczenia do egzaminu z przedmiotu Historia architektury 3 jest zaliczenie laboratorium tego przedmiotu potwierdzone wpisem w indeksie. <p>2. Ćwiczenia pozwalają na bieżącą ocenę zrozumienia omawianych problemów przez każdego studenta. Cotygodniowe opracowanie tematów analizujących strukturę zadanych budowli, dyskusja oraz wyjaśnienia, jakich udziela prowadzący umożliwiają właściwą ocenę wiedzy każdego studenta. Prace oceniane są po zakończeniu poszczególnych zajęć. Student równolegle przygotowuje indywidualną, własną pracę semestralną, która daje możliwość prowadzenia badań. Konieczność graficznego zaprezentowania jej ostatecznych wyników wymusza podejmowanie decyzji syntetyzujących oraz doskonalenie warsztat techniczny i graficzny studentów. W trakcie semestru może odbyć się zapowiedziane kolokwium. Końcowa ocena z Laboratorium wynika z częściowych ocen cotygodniowych, oceny z kolokwium i oceny pracy semestralnej.</p>			
Ocena formująca			
<ul style="list-style-type: none"> ▪ ocena wiedzy oraz prezentacji pracy semestralnej na forum grupy, wspólna analiza i dyskusja; ocena pracy semestralnej ▪ oceny z prac rysunkowych ▪ ocena z kolokwium 			
Przyjęta skala ocen: 2,0; 3,0; 3,5; 4,0; 4,5; 5,0			
Ocena podsumowująca:			
<ul style="list-style-type: none"> ▪ ocena uzyskana w trakcie egzaminu pisemnego, stanowiąca średnią z ocen częściowych (wiedza i 			

Treści programowe

1. Wprowadzenie do wykładów: omówienie i uzasadnienie merytorycznej zawartości wykładów, literatury przedmiotu, zasad zaliczania. Podstawowe pojęcia: barok, manieryzm, barokowy klasycyzm – klasycyzujący barok, klasycyzm – neoklasycyzm. Barok. Wstęp: uwarunkowania ideowe i polityczne. Przestrzeń barokowa a przestrzeń renesansowa. Barok jako apoteoza władzy boskiej i ludzkiej. Retoryka teatralizacji przestrzeni i form. Współdziałanie sztuk plastycznych z architekturą – totalny charakter sztuki baroku. Przypomnienie źródeł. Barok krajów katolickich i klasycyzujący barok protestancki. Charakterystyczne środki kompozycyjne. Wskazanie nowatorskich cech baroku na tle rozwoju architektury i urbanistyki.
2. Barok rzymski. Rozwój przestrzenny Rzymu w XVI i XVII wieku (wielka oś kompozycyjna, percepcja przestrzeni w ruchu). Zespół bazyliki św. Piotra C. Maderna i G. L. Bernini: rozbudowa kościoła, place przed bazyliką, Scala Regia, aranżacja i dekoracja wnętrza (konfesja, program ideowy wnętrza pod kopułą, ołtarz, nagrobki papieży), most św. Anioła. Rzym: modelowe rozwiązania przestrzenne i architektoniczne: Bernini, P. da Cortona i F. Borromini (S. Andrea al Quirinale, Santa Maria delle Pace, S. Carlo alle Quattro Fontane, kongregacja s. Filipo Neri, S. Ivo, S. Agnese). Place Rzymu, ich wyposażenie, powiązanie przestrzeni zewnętrznej i wewnętrznej (del Popolo, Navona, Spagna). Znaczenie architektury i urbanistyki Rzymu w XVII wieku, wybitnych indywidualności twórczych dla powstania reguł i środków kompozycyjnych baroku europejskiego. Zrozumienie znaczenia Rzymu w kształtowaniu baroku krajów katolickich, roli wybitnych indywidualności w tworzeniu stylu, objaśnienie na konkretnych przykładach typowych środków kompozycyjnych.
3. Barok północnowłoski i środkowoeuropejski. Architektura i urbanistyka barokowego Turynu: G. Guarini i F. Juvarra (kaplica św. Calunu, kościół S. Lorenzo, bazylika Superga, pałace: Carignano, Madama, pałac królewski i pałac Stupingi - rezydencja myśliwska i jej cechy). Wyjątkowość baroku weneckiego - palladianizm: Longhena i S. Maria delle Salute. Znaczenie baroku włoskiego dla Europy katolickiej i Nowego Świata. Barok środkowoeuropejski- uwarunkowania polityczne i religijne: Austria (architektura imperialna), Niemcy, Czechy - architekci: J. B. Fischer von Erlach (początki postawy eklektycznej), B. Neuman, D. Zimmermann, J. Prandauer, G. Baehr, Dienzenhoferowie i ich dzieła. Kościół i klasztor a rezydencja, problem "barokizacji" architektury, architektura orężem w walce religijnej, poszukiwanie formy barokowego kościoła protestanckiego. Dolny Śląsk: klasztory w Lubiążu, Krzeszowie, Legnickim Polu, kolegium jezuitów we Wrocławiu.
4. Barok we Francji (klasycystyczny barok – barokowy klasycyzm). Tło historyczne, gospodarcze i kulturowe, znaczenie mecenatu królewskiego - akademizm. Znaczenie architektury i sztuki Francji w 2 poł. XVII wieku oraz rozwiązań instytucjonalnych związanych z mecenatem królewskim i państwowym dla kształtowania życia artystycznego w Europie, nowe centrum kultury europejskiej. Architekci, ogrodnicy i dekoratorzy wnetrz: J. Lemercier, F. Mansart, L. Le Vau, C. Perrault, A. Le Nôtre, Ch. Le Brun, J. Hardouin-Mansart. Paryż – specyfika urbanistyki miasta: place królewskie, kościoły kopułowe. Porażka Berniniego (wschodnia fasada Luwru). Przełom w kształtowaniu rezydencji (Le Vau, Le Notre) i jej otoczenia: Vaux le Vicomte, Wersal – pałac między dziedzińcem a ogrodem, program ideowy, ogród francuski, miasto rezydencjonalne, dekoracja i wyposażenie wnętrza. Uwypuklenie powiązań między architekturą i zielenią (miasto i rezydencja)
5. Rokoko we Francji: nowa koncepcja rezydencji i mieszkania. Pałac miejski - „hotel”. Rozwój przestrzeni publicznej – place powiązane (Nancy). „Wersale Północy” –Wiedeń, Wuerzburg, Monachium, Zwinger w Dreźnie, Sanssouci, Architektura baroku w Hiszpanii i w Nowym Świecie: między churrigueryzmem a klasycyzującym barokiem. Podstawy wiadomości o architekturze Portugalii i Brazylii. Rosja: Sankt Petersburg i Carskie Sioło. Znaczenie nowej koncepcji rezydencji w okresie rokoka dla kształtowania się nowych koncepcji mieszkania.
6. Architektura w Polsce w 1 połowie XVII wieku. Sytuacja polityczna, społeczna i gospodarcza; periodyzacja polskiego baroku, wielowątkowość stylistyczna oraz wielośrodkowość architektury polskiej 1 poł. XVII wieku, relacje wzorców "importowanych" oraz miejscowych tradycji, mecenasi, pierwsze polskie traktaty i wzorniki architektoniczne. Wczesny barok, manieryzm, style rodzime: kalisko-lubelski, "odrodzenie" gotyku. Jezuiti i ich kościoły, bernardyni. Styl Wazów (przebudowa zamku na Wawelu, Zamku Królewskiego w Warszawie, zamek w Ujazdowie). Ewolucja koncepcji rezydencji magnackiej i szlacheckiej (od form o cechach obronnych do otwartych): zamek - „palazzo in fortezza” – serliański model dworu i pałacu; pałace warszawskiego traktu królewskiego. Kalwarie. Murowane i drewniane synagogi.
7. Dojrzały barok w Polsce. Dominacja środowiska artystycznego stolicy i mecenatu związanego z dworem królewskim. Tylman z Gameren, klasycyzująca koncepcja baroku - związki architektury polskiej z europejską, kształtowanie nowoczesnej postawy twórczej i warsztatu projektowego, formowanie się wzorca nowoczesnej polskiej rezydencji (rezydencje w Puławach, Ujazdowie, Czerniakowie, pałac Krasińskich w Warszawie, Marywil); kościoły: kolegiata św. Anny w Krakowie, bernardynów na Czerniakowie, Sakramentek. Augustyn Locci i pałac-dwór w Wilanowie (program ideowy, a forma rezydencji). Rezydencja i dwór, urbanistyka w epoce saskiej.
8. Późny barok i rokoko w architekturze polskiej. kresów Rzeczypospolitej, szkoła wileńska (Wilno, Lwów,

- Buczacz, Berezewecz) oraz innych regionów Polski. Urbanistyka miast prywatnych.
9. Architektura w Poznaniu i Wielkopolsce od początku XVII wieku do 3 ćwierci XVIII wieku. Sytuacja polityczna, społeczna i gospodarcza regionu, skutki kataklizmów dziejowych w architekturze. Architektura od manieryzmu do rokoka: związki architektury regionu z polską i europejską, znaczenie budownictwa klasztornego, prowincjonalizm i nowatorstwo. Architekci: K. Bonadura Starszy, N. Wąsowski, rodzina Catenazzich, P. Ferrari. Kościoły w Sierakowie i Grodzisku Wielkopolskim. Poznań: kościoły klasztorne bernardynów, jezuitów, franciszkanów - znaczenie wzorca **il Gesu**. Miasta rezydencjonalne: Leszno, Rydzyna. Kościoły na Św. Górze w Gostyniu i Łądzie.
  10. Architektura Wielkiej Brytanii w XVIII wieku – wielokierunkowość stylistyczna. Znaczenie odkryć naukowych i archeologicznych w teorii architektury. Ogród krajobrazowy - nowa relacja między architekturą i naturą, przestrzeń dla wielostylowości architektury, Przełom w estetyce (subiektywne idee piękna). Wielka Brytania - nowym centrum kultury Zachodu: rewolucja przemysłowa i agrarna, imperium kolonialne. Kontynuacja palladianizmu, Greek i Roman Revival, Gothic Revival, picturesque - malowniczość, sentymentalizm, preromantyzm. Architekci i dyletanci, J. Vanbrough, Sir Horace Walpole, Lord Burlington i W. Kent, L. Brown, W. Chambers, J. Wayatt, bracia Adamowie, rodzina Wood, J. Nash. Skwer angielski i dom georgiański, rola zieleni w zespołach mieszkaniowych. Architektura i urbanistyka Bath. Architektura a rozwój techniki.
  11. Architektura Francji 2 połowy XVIII wieku. Neoklasycyzm, sentymentalizm, romantyzm. Wielka Encyklopedia i jej klimat intelektualny. Petit Tranom – prywatna rezydencja królewska. „Gotycyzujący” klasycyzm – J. G. Soufflot (Panteon). Piranesi i rewolucjoniści – romantyczna wersja klasycyzmu; P. Contan d'Ivry, J. Gondoin, V. Louis; rewolucjoniści C. - N. Ledoux i E. - L. Boulle („architecture parlante”, architektura utopijna, wpływy w Europie: D. Gilly, J. Soane), J. - N. Durand. Nowi mecenasi - nowe tematy architektury. Przełom w nauczaniu architektów, nowoczesna teorii architektury i jej wpływ na rozwój architektury Zachodu.
  12. Początki architektury inżynierskiej: geneza estetyki "technologicznej" - relacje między konstrukcją inżynierską a formą (mosty z żeliwa i żelaza, budownictwo przemysłowe). Klasycyzm w Niemczech, mecenat królewski, wpływ J. W. Goethe. Architekci: C. G. Langhans, D. Gilly, F. Gilly; Brama Brandenburska - Mennica, Berlin centrum kultury niemieckiej, Weimar. Stany Zjednoczone: w poszukiwaniu stylu "narodowego; model kościoła kolonialnego, kapitol w Richmond, palladianizm od architektury Williamsburga do działalności T. Jeffersona, architektura i urbanistyka Waszyngton.
  13. Architektura polska w 2 połowie XVIII w. Mecenat królewski (S. A. Poniąkowski), magnacki, szlachecki, mieszczański. Wpływ Francji i Wielkiej Brytanii. Projekty i realizacje przebudowy Zamku Królewskiego w Warszawie. Znaczenie zespołu architektonicznego Łazienek Królewskich - nowa koncepcja rezydencji. Architekci oraz arystokratyczni dyletanci i dyletantki: D. Merlini i K. Ch. Kamsetzer. S. B. Zug i nurt awangardowy, preromantyzm (W. Gucewicz). Typy rezydencji wiejskich epoki stanisławowskiej - palladianizm. Ogrody krajobrazowe. Późny barok, rokoko, lokalne warsztaty i regiony.
  14. Klasycyzm i wielostylowość w Wielkopolsce oraz Poznaniu. Komisja Dobrego Porządku, przebudowa katedry, kościół ewangelicki na Grobli, odwach, pałac Działyńskich. Typy rezydencji wiejskich w Wielkopolsce: Sierniki, Śmiełów, Rogalin, Pawłowice, Dobrzyca (znaczenie rezydencji palladiańskich w historii architektury polskiej). Rozbudowa Poznania w okresie Prus Południowych – Berlin jako nowe źródło inspiracji architektury i urbanistyki Wielkopolski.
  15. Architektura a urbanistyka XVII i XVIII wieku. Repetytorium.

Literatura podstawowa:

1. Siegfried Giedion, Czas, przestrzeń, architektura: narodziny nowej tradycji, Warszawa 1968.
2. Wifried Koch; Style w architekturze, Warszawa 1998.
3. Adam Miłobędzki, Zarys dziejów architektury w Polsce; Warszawa 1968.
4. Nikolaus Pevsner, Historia architektury europejskiej; Arkady; Warszawa 1980
5. David Watki, Historia architektury zachodniej; Arkady; Warszawa 2001
6. Rolf Toman (red.), Sztuka baroku, Koenemann, 2004
7. Sztuka świata, t. 7 i 8, Arkady, Warszawa 1994.
8. E-skrypt dla przedmiotu „Historia architektury powszechnej i polskiej”.

Literatura uzupełniająca:

1. Krystyna Kubalska-Sulkiewicz, Słownik terminologiczny sztuk pięknych, Warszawa 2007
2. Nikolaus Pevsner, John Fleming, Hugh Honour, Encyklopedia architektury, Warszawa 1997
3. Janusz Ballenstedt, Architektura. Historia i teoria, Warszawa-Poznań 2000
4. Banister Fletcher, Sir Banister Fletcher's A History of Architecture, New York 2002
5. Marian Moffet, Michael Fazio, Lawrence Wodehouse, A World History of Architecture, London 2003
6. Jerzy Topolski (red.), Dzieje Poznania, T.1, część 2, Warszawa-Poznań 1988 (artykuły T. Jakimowicz, E. Linette, Z. Ostrowskiej-Keblowskiej).

Obciążenie pracą studenta

forma aktywności	godzin	ECTS
Łączny nakład pracy	90	3

Zajęcia wymagające indywidualnego kontaktu z nauczycielem	48	2
Zajęcia o charakterze praktycznym	43	2

Bilans nakładu pracy przeciętnego studenta

forma aktywności	liczba godzin
udział w wykładach	30 h
udział w ćwiczeniach/ laboratoriach (projektach)	15 h
przygotowanie do ćwiczeń/ laboratoriów	2 x 3,5 h = 28 h
przygotowanie do kolokwium/przeglądu zaliczeniowego	5 h
udział w konsultacjach związanych z realizacją procesu kształcenia	2 x 0,5 h = 1 h
przygotowanie do egzaminu	30 h
obecność na egzaminie	2 h

Łączny nakład pracy studenta:

3 ECTS

90 h

W ramach tak określonego nakładu pracy studenta:

- zajęcia wymagające bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich:

30 h + 15 h + 1 h + 2 h = **48 h**

2 ECTS